

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2015 - 2018

(skrajne daty)

1.1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE/MODULE

Nazwa przedmiotu/ modułu	GRAMATYKA OPISOWA JĘZYKA ROSYJSKIEGO/filologiczny
Kod przedmiotu/ modułu*	
Wydział (nazwa jednostki prowadzącej kierunek)	<i>Filologiczny</i>
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	<i>Katedra Filologii Rosyjskiej</i>
Kierunek studiów	Filologia rosyjska
Poziom kształcenia	studia I stopnia
Profil	<i>ogólnoakademicki</i>
Forma studiów	<i>stacjonarna</i>
Rok i semestr studiów	<i>I,II,III,/2,3,4,5</i>
Rodzaj przedmiotu	<i>kierunkowy językoznawczy, obowiązkowy</i>
Koordynator	dr Dorota Chudyk
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr Anna Stasienko, dr Stanisława Bałut, dr Dorota Chudyk, dr Anna Rudyk, dr Jolanta Kononowicz-Kur

* - zgodnie z ustaleniami na wydziale

1.2. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt ECTS
90	135							15

1.3. Sposób realizacji zajęć

- zajęcia w formie tradycyjnej
- zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.4. Forma zaliczenia przedmiotu/ modułu (z toku) (*egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny*)**2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

ZNAJOMOŚĆ PODSTAWOWYCH POJĘĆ LINGWISTYCZNYCH ORAZ PODSTAW SŁOWOTWÓRSTWA I MORFOLOGII JĘZYKA POLSKIEGO, NA KOLEJNYCH LATACH ZNAJOMOŚĆ PODSTAWOWYCH POJĘĆ LINGWISTYCZNYCH ORAZ ZAGADNIENI Z GRAMATYKI OPISOWEJ J. ROSYJSKIEGO OBJĘTYCH PROGRAMEM I I II ROKU STUDIÓW

3. CELE, EFEKTY KSZTAŁCENIA , TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE**3.1. Cele przedmiotu/modułu**

C1	Zapoznanie studentów z podstawami słowotwórstwa, kategoriami gramatycznymi rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, zaimka, czasownika oraz z niesamodzielnymi częściami mowy.
C2	Zapoznanie studentów ze składnią rosyjską w zakresie syntaktycznych grup wyrazowych oraz struktury zdania pojedynczego.

3.2 EFEKTY KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU/ MODUŁU

EK (efekt kształcenia)	Treść efektu kształcenia zdefiniowanego dla przedmiotu (modułu)	Odniesienie do efektów kierunkowych (KEK)
EK_01	Wiedza: Student przyswaja wiedzę z zakresu słowotwórstwa, charakteryzuje sposoby derywacji. Zapoznaje się ze sposobami tworzenia i użycia kategorii gramatycznych Rzeczowników, przymiotników, liczebników, zaimków, czasowników, przysłówków. Poznaje klasyfikacje niesamodzielnych części mowy. Student przyswaja wiedzę z zakresu syntaktycznych grup wyrazowych oraz struktury zdania pojedynczego	K_W_01, K_W_02, K_W_03, K_W_04, K_W_07, K_W_10, K_W_12, K_W_16,
EK_02	Umiejętności: Student rozpoznaje sposoby derywacji, umie przeprowadzić analizę morfemową i słowotwórczą wyrazu, prawidłowo tworzy formy gramatyczne omawianych części mowy i używa ich w zdaniach. Student potrafi scharakteryzować poszczególne syntaktyczne grupy wyrazowe oraz dokonać analizy składniowej zdania pojedynczego.	K_U_01, K_U_02, K_U_03, K_U_05, K_U_07, K_U_08, K_U_13, K_U_22
EK_03	Kompetencje społeczne: Student dba o rzetelność wykonania postawionych zadań, jest otwarty na pogłębianie wiedzy w zakresie językoznawstwa, chętnie pracuje w grupie	K_K_01, K_K_02, K_K_03, K_K_04, K_K_05, K_K_06,

3.3 TREŚCI PROGRAMOWE

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
1. Słowotwórstwo jako dyscyplina naukowa. Przedmiot, zadania i metody.
2. Ogólne pojęcia słowotwórstwa. Termin morfem, klasyfikacja morfemów.
3. Budowa morfologiczna i słowotwórcza wyrazu.
4. Sposoby derywacji.
5. Ogólne pojęcia morfologii. Znaczenia gramatyczne słów. Gramatyczne formy słów. Kategorie gramatyczne. Słowoforma a forma słowa. Paradigmat morfologiczny.
6. Części mowy jako leksykalno-gramatyczne klasy słów. System części mowy w języku rosyjskim. Samodzielne i niesamodzielne części mowy.
7. Rzeczownik jako część mowy. Ogólne pojęcie terminu rzeczownik Leksykalno-gramatyczne

klasy rzeczowników. Rzeczowniki własne i pospolite. Rzeczowniki konkretne, abstrakcyjne, zbiorowe i materiałowe. Rzeczowniki żywotne i nieżywotne.
8. Kategoria rodzaju rzeczowników rosyjskich. Znaczenie kategorii rodzaju. Wykładniki rodzaju. Rodzaj słów-skrótowców. Warianty rodzajowe. Rodzaj rzeczowników nieodmiennych. Stylistyczne wykorzystanie kategorii rodzaju.
9. Kategoria liczby rzeczowników rosyjskich. Znaczenie i gramatyczne środki wyrazu kategorii liczby. Rzeczowniki używane tylko w jednej formie liczby. Stylistyczne użycie liczby pojedynczej w znaczeniu liczby mnogiej. Stylistyczne użycie liczby mnogiej w znaczeniu liczby pojedynczej
10. Kategoria przypadka rzeczowników rosyjskich. Podstawowe znaczenia przypadków. Deklinacje rzeczowników i ich typy.
11. Przymiotnik. Ogólne pojęcie terminu przymiotnik. Leksykalno – gramatyczne klasy przymiotników. Znaczenie przymiotników jakościowych. Znaczenie przymiotników relacyjnych. Znaczenie i formy przymiotników dzierżawczych. Przejście przymiotników relacyjnych w jakościowe i jakościowych w relacyjne.
12. Krótka forma przymiotników. Cechy gramatyczne formy krótkiej. Stylistyczne i semantyczne cechy wyróżniające formy krótkiej.
13. Stopniowanie przymiotników. Znaczenie i formy wyrażenia stopnia wyższego. Znaczenie i formy wyrażenia stopnia najwyższego.
14. Liczebnik. Ogólne rozumienie terminu liczebnik. Cechy gramatyczne liczebników: morfologiczne, syntaktyczne. Klasyfikacja liczebników.
15. Odmiana liczebników.
16. Zaimki. Ogólne rozumienie terminu zaimek. Klasy semantyczne zaimków (osobowe, zwrotny, dzierżawcze, wskazujące, pytające, względne, określające, przeczące, nieokreślone).
17. Odmiana zaimków.
18. Czasownik. Ogólne rozumienie terminu czasownik. Bezokolicznik. Dwa tematy czasownika. Koniugacja czasowników.
19. Kategoria osoby i czasu. Charakterystyczne cechy tworzenia form osobowych niektórych czasowników.
20. Kategoria aspektu. Podstawowe znaczenia czasowników dokonanych i niedokonanych. Pary czasowników: dokonany – niedokonany. Tworzenie form aspektowych. Czasowniki jedno- i dwuaspektowe.
21. Kategoria strony. Podstawowe znaczenia. Strona czynna, bierna i zwrotna.
22. Kategoria trybu. Formy trybu rozkazującego i przypuszczającego, ich budowa i znaczenie.
23. Imiesłowy przymiotnikowe. Sposoby tworzenia imiesłowów czynnych i biernych. Krótka forma imiesłowów.
24. Imiesłowy przysłówkowe – sposoby tworzenia.
25. Przysówek. Tworzenie i stopniowanie przysłówków.
26. Przyimek – klasyfikacja i znaczenie przyimków.
27. Spójnik. Budowa morfologiczna i funkcje syntaktyczne spójników.
28. Semantyczne klasy partykuł. Partykuły formo- i słowotwórcze.
29. Kategoria stanu.
30. Wykrzyknik i wyrazy dźwiękonaśladowcze.
31. Analiza morfologiczna tekstu.
32. Przedmiot składni. Wypowiedzenie, grupa wyrazowa, zdanie.
33. Związki i stosunki składniowe. Współrzędność, podrzędność; zgoda, rząd, przynależność.
34. Główne i drugorzędne człony zdania. Sposoby wyrażania podmiotu.
35. Typy orzeczeń i sposoby ich wyrażania.
36. Dopełnienie i sposoby jego wyrażania.
37. Przydawka i sposoby jej wyrażania.
38. Okoliczniki i sposoby ich wyrażania.
39. Rozbudowa struktury zdania pojedynczego: wyodrębnienia, dopowiedzenia, wyrazy wtrącone, formy adresatywne, konstrukcje porównawcze.

40. Klasyfikacja zdań ze względu na cel. Klasyfikacja zdań ze względu na strukturę.

41. Zdania jednocłonowe – ich klasyfikacja.

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
1. Ogólne pojęcia słowotwórstwa. Termin morfem, klasyfikacja morfemów.
2. Budowa morfologiczna i słowotwórcza wyrazu.
3. Sposoby derywacji.
4. Analiza słowotwórcza i morfologiczna wyrazu.
5. Ogólne pojęcia morfologii. Znaczenia gramatyczne słów. Gramatyczne formy słów. Kategorie gramatyczne. Słowoforma a forma słowa. Paradygmat morfologiczny.
6. Rzeczownik jako część mowy. Ogólne pojęcie terminu rzeczownik. Leksykalno-gramatyczne klasy rzeczowników. Rzeczowniki własne i pospolite. Rzeczowniki konkretne, abstrakcyjne, zbiorowe i materiałowe. Rzeczowniki żywotne i nieżywotne.
7. Kategoria rodzaju rzeczowników rosyjskich. Znaczenie kategorii rodzaju. Wykładniki rodzaju. Rodzaj słów-skrótowców. Warianty rodzajowe. Rodzaj rzeczowników nieodmiennych. Stylistyczne wykorzystanie kategorii rodzaju.
8. Kategoria liczby rzeczowników rosyjskich. Znaczenie i gramatyczne środki wyrazu kategorii liczby. Rzeczowniki używane tylko w jednej formie liczby. Stylistyczne użycie liczby pojedynczej w znaczeniu liczby mnogiej. Stylistyczne użycie liczby mnogiej w znaczeniu liczby pojedynczej
9. Kategoria przypadku rzeczowników rosyjskich. Podstawowe znaczenia przypadków. Deklinacje rzeczowników i ich typy.
10. Przymiotnik. Ogólne pojęcie terminu przymiotnik. Leksykalno – gramatyczne klasy przymiotników. Znaczenie przymiotników jakościowych. Znaczenie przymiotników relacyjnych. Znaczenie i formy przymiotników dzierżawczych. Przejście przymiotników relacyjnych w jakościowe i jakościowych w relacyjne.
11. Krótka forma przymiotników. Cechy gramatyczne formy krótkiej. Stylistyczne i semantyczne cechy wyróżniające formy krótkiej.
12. Stopniowanie przymiotników. Znaczenie i formy wyrażenia stopnia wyższego. Znaczenie i formy wyrażenia stopnia najwyższego.
13. Deklinacja przymiotników. Typy odmiany przymiotników jakościowych i relacyjnych. Odmiana przymiotników dzierżawczych.
14. Liczebnik. Ogólne rozumienie terminu liczebnik. Cechy gramatyczne liczebników: morfologiczne, syntaktyczne. Klasyfikacja liczebników.
15. Odmiana liczebników.
16. Zaimki. Ogólne rozumienie terminu zaimek. Klasy semantyczne zaimków (osobowe, zwrotny, dzierżawcze, wskazujące, pytające, względne, określające, przeczące, nieokreślone).
17. Odmiana zaimków.
18. Czasownik. Ogólne rozumienie terminu czasownik. Bezokolicznik. Dwa tematy czasownika. Koniugacja czasowników.
19. Kategoria osoby i czasu. Charakterystyczne cechy tworzenia form osobowych niektórych czasowników.
20. Kategoria aspektu. Podstawowe znaczenia czasowników dokonanych i niedokonanych. Pary czasowników: dokonany – niedokonany. Tworzenie form aspektowych. Czasowniki jedno- i dwuaspektowe.
21. Kategoria strony. Podstawowe znaczenia. Strona czynna, bierna i zwrotna.
22. Kategoria trybu. Formy trybu rozkazującego i przypuszczającego, ich budowa i znaczenie.
23. Imiesłowy przymiotnikowe. Sposoby tworzenia imiesłowów czynnych i biernych. Krótka forma

imiestowów.
24. Imiesłowy przysłówkowe – sposoby tworzenia.
25. Przysłówek. Tworzenie i stopniowanie przysłówków.
26. Przyimek – klasyfikacja i znaczenie przyimków.
27. Spójnik. Budowa morfologiczna i funkcje syntaktyczne spójników.
28. Semantyczne klasy partykuł. Partykuły formo- i słowotwórcze.
29. Kategoria stanu.
30. Wykrzyknik i wyrazy dźwiękonaśladowcze.
31. Analiza morfologiczna tekstu.
32. Przedmiot składni. Wypowiedzenie, grupa wyrazowa, zdanie.
33. Związki i stosunki składniowe. Współrzędność, podrzędność; zgoda, rząd, przynależność.
34. Główne i drugorzędne człony zdania. Sposoby wyrażania podmiotu.
35. Typy orzeczeń i sposoby ich wyrażania.
36. dopełnienie i sposoby jego wyrażania.
37. Przydawka i sposoby jej wyrażania.
38. Okoliczniki i sposoby ich wyrażania.
39. Rozbudowa struktury zdania pojedynczego: wyodrębnienia, dopowiedzenia, wyrazy wtrącone, formy adresatywne, konstrukcje porównawcze.
40. Klasyfikacja zdań ze względu na cel. Klasyfikacja zdań ze względu na strukturę.
41. Zdania jednoczłonowe – ich klasyfikacja.
42. Analiza składniowa zdania pojedynczego.

3.4 METODY DYDAKTYCZNE

Wykład: wykład problemowy/wykład z prezentacją multimedialną

Ćwiczenia: Analiza tekstów, ćwiczenia indywidualne i w grupach

4 METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol efektu	Metody oceny efektów kształcenia (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	<i>OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, KOLOKWIMUM, EGZAMIN PISEMNY</i>	WYKŁAD, ĆWICZENIA
EK_02	<i>OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, KOLOKWIMUM, EGZAMIN PISEMNY</i>	WYKŁAD, ĆWICZENIA
EK_03	<i>OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, PRACA W GRUPACH</i>	ĆWICZENIA

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Z wykładów po semestrach 2, 3, 4, 5 zaliczenie bez oceny na podstawie obecności na zajęciach, z ćwiczeń po semestrach 2, 3, 4, 5 zaliczenie z oceną na podstawie aktywności na zajęciach i pozytywnego zaliczenia kolokwiów, po semestrach 3 i 5 egzamin pisemny.
---

5. Całkowity nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia założonych efektów w godzinach oraz punktach ECTS

Aktywność	Liczba godzin/ nakład pracy studenta
godziny zajęć wg planu z nauczycielem	225
przygotowanie do zajęć	80
udział w konsultacjach	20
czas na napisanie referatu/eseju	-
przygotowanie do egzaminu	50
udział w egzaminie	6
Inne (jakie?) – przygotowanie do kolokwiów	50
SUMA GODZIN	431
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	15

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU/ MODUŁU

wymiar godzinowy	-
zasady i formy odbywania praktyk	-

7. LITERATURA

<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bałut S., Bielaniński A., <i>Современный русский язык. Словообразование. Морфология. Ćwiczenia z komentarzem, cz. 2.</i>, Rzeszów 1998. 2. Doros A., <i>Курс современного русского языка</i>, Warszawa 1988. 3. Gołubiewa A., Kuratczyk M., <i>Gramatyka języka rosyjskiego z ćwiczeniami</i>, Warszawa 2009. 4. <i>Gramatyka opisowa współczesnego języka rosyjskiego</i>, pod red. A. Bartoszewicza i J. Wawrzyńczyka, cz. 2, W. Zmarzer, <i>Leksyka. Słowotwórstwo</i>, Warszawa 1987. 5. Дудников А.В., Арбузова А.И., Ворожбицкая И.И., <i>Русский язык</i>, Москва 1999. 6. Калинина И.К., Аникина А.Б., <i>Современный русский язык. Морфология</i>, Москва 1975. 7. Kowalska N., Samek D., <i>Praktyczna gramatyka języka rosyjskiego</i>, Kraków 2008. 8. <i>Краткая русская грамматика</i>, под ред. Шведовой Н.Ю и Лопатина В.В., Москва 1989. 9. <i>Современный русский литературный язык</i>, под ред. Леканта П.А, Москва 1999. 10. A.Bielaniński, Z.Czapiga, <i>Современный русский язык. Синтаксис, ч.ІІІ</i>, Rzeszów 1998. 11. <i>Gramatyka współczesnego języka rosyjskiego</i>, pod red. A.Bartoszewicza, J.Wawrzyńczyka, t.4, Warszawa 1987. 12. M.Bobran, <i>Очерк синтаксиса простого предложения русского и польского языков</i>, Rzeszów 1993
<p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Современный русский язык</i>, под ред. Белошапковой В. А., Москва 1999. 2. <i>Современный русский язык</i>, под ред. Розенталя Д.Е., ч.1, <i>Лексика. Фонетика. Словообразование. Морфология</i>, Москва 1976. 3. <i>Современный русский язык. Теория. Анализ языковых единиц. В двух частях</i>, под ред. Дибровой Е.И., ч. 2, <i>Морфология. Синтаксис</i>, Москва 2001. 4. <i>Современный русский язык</i>, под ред. Д.Э.Розенталя, ч. 2, <i>Синтаксис</i>, Москва 1979.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej